

INSTITUTUL DE STUDII ISTORICE
ȘI SOCIAL-POLITICE DE PE LÎNGĂ
C. C. AL P. C. R.

ÎN NUMELE LIBERTĂȚII ȘI PRIETENIEI

Documente, extrase din presă și amintiri
despre participarea României
la eliberarea Cehoslovaciei de sub jugul fascist
(18 decembrie 1944 — 12 mai 1945)

UNIVERSITATEA „LUCIAN BLAGA”
— SIBIU —
INVENTARIAT 1998

EDITURA MILITARĂ — 1970

Bibl. Instit. de inv. superior Sibiu
INV. Nr. 19724 1977

52 APR 1985

2,0 EXP 1985

LISTA PRESCURTĂRILOR

V.54 R.	= Semnătura comandantului.
K.35 R.	= Semnătura șefului de stat major.
C.G.	= Cartier general.
P.C.	= Punct de comandă.
C.L.	= Care de luptă.
E.N.I.	= Elemente neîndivizionate (unități de divizie, unități de corp, unități de armată).
U.F.	= Unități de foc.
M.U.	= Mari unități.
A.A.	= Antiaerian.
A.C.	= Anticar (antitanc).
A.B.	= Autoblindate.
S.P.V.	= Mașini blindate de cercetare.

NOTĂ

În culegerea de față s-a păstrat denumirea localităților așa cum este scrisă în documentele originale, iar în paranteze drepte au fost trecute denumirile corecte.

În documente au fost întregite prescurtările privitoare la denumirile subunităților, unităților și marilor unități (Exemplu: Divizia 21 infanterie în loc de D. 21 I.).

S U M A R

	<u>Pag.</u>
<i>Cuvînt introductiv</i>	7

I

TOTUL PENTRU FRONT, TOTUL PENTRU VICTORIE

1. Extras din Apelul Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 26 august 1944, adresat muncitorimii de la orașe și sate, întregului popor român, cu chemarea la luptă activă, alături de aliați, pentru grăbirea victoriei și dobîndirea unei păci durabile	17
2. Extras din Apelul Comitetului Central al Partidului Comunist Român din 21 septembrie 1944, adresat muncitorilor, militarilor, țăranilor și intelectualilor pentru sprijinirea efortului de război	18
3. Extras din articolul „Producția va fi mărită de muncitori”, din 14 ianuarie 1945	21
4. Extras din articolul „Probleme actuale ale tineretului român”, din 21 ianuarie 1945, cu privire la sarcinile tineretului de sprijinire a frontului	23
5. Extras din articolul „Apărarea patriotică în prima linie a frontului”, din 22 ianuarie 1945, privind contribuția pentru frona a locuitorilor din Beiuș	24
6. Extras din Apelul Mișcării Tineretului Progresist Român din 24 ianuarie 1945, privind mobilizarea tineretului la sprijinirea efortului de război	25

	<u>Pag.</u>
7. Articolul „Totul pentru front, totul pentru victorie” din 28 ianuarie 1945 cu privire la acțiunile tineretului de sprijinire a frontului	27
8. Extras din rezoluția Congresului Uniunii sindicatelor „Metalochimice și „Sticlărie”, adoptată la 21 ianuarie 1945, cu privire la mărirea producției de război.....	29
9. Extras din programul de guvernare al Frontului Național Democrat, din ianuarie 1945.....	29
10. Extras din rezoluția Congresului Federației sindicatelor funcționarilor particulari, din ianuarie 1945, privind sarcinile acestora în sprijinirea războiului antihitlerist	30
11. Extras din articolul „Sporiți la maximum efortul pentru front”, din 8 februarie 1945	31
12. Extras din articolul „Muncitorii măresc producția”, din 3 martie 1945	33
13. Extras din Apelul Comitetului Central al Apărării patriotice, din 10 martie 1945, privind mobilizarea maselor la înfăptuirea lozincii „Totul pentru front, totul pentru victorie”	34
14. Apelul Confederației Generale a Muncii către întreaga muncitorime manuală și intelectuală din Sindicatele Unite	34
15. Apelul Confederației Generale a Muncii, Comisia tineretului, „O săptămână de mobilizare a forțelor tineretului”.....	36
16. Articolul „Funcționarii particulari chemați să sprijine frontul”, din 19 martie 1945	37
17. Extras din Apelul sindicatului din industria metalurgică și chimică”, din 19 martie 1945.....	38
18. Moțiunea actorilor, din 24 martie 1945, de sprijinire a frontului antihitlerist	39
19. Extras din „Apelul Comitetului Central al Uniunii Tineretului Comunist”, din 25 martie 1945, privind mobilizarea tineretului la sporirea producției	40
20. Extras din articolul „Muncitorii timișoreni răspund chemării «Totul pentru front, totul pentru victorie»”, din 28 martie 1945	42
21. Extras din rapoartele pe luna martie 1945 ale organizațiilor P.C.R. din sectorul I Galben București, privind susținerea frontului antihitlerist prin sume donate de către muncitori și funcționari	43
22. Articolul „Acțiunea «Totul pentru front, totul pentru victorie» în Ploiești”	43
23. Articolul „Țara și-a trimis obolul pentru luptătorii de pe front”, din 15 aprilie 1945	45
24. Extrase din raportul Regionalei P.C.R. Brașov pe perioada 15-23 aprilie 1945	46
25. Extrase din articolul „Din activitatea Apărării patriotice în acțiunea de sprijinire a frontului antihitlerist”	47

	<u>Pag.</u>
26. Extrase din Buletinul Apărării patriotice din 1 mai 1945, privind acțiunea de sprijinire a frontului în unele județe și orașe ale țării	48
27. Extras din raportul prezentat de Regionala Apărării patriotice Banat la Congresul din 1-5 august 1945	50
28. Extrase din raportul prezentat de Regionala Apărării patriotice Oltenia la Congresul Apărării patriotice din august 1945.....	51
29. Extras din raportul organizației de partid C.F.R. Brașov, prezentat la conferința Regionalei P.C.R. din august 1945....	52
30. Extras din raportul celei de partid a marinarilor civili, prezentat la conferința Regionalei P.C.R. Dobrogea din august 1945..	54
31. Articolul „De pe front în patrie”	56
32. Extras din Raportul politic al C.C. al P.C.R. la Conferința Națională din octombrie 1945	58

II

DE LA FRONTIERA UNGARO-CEHOSLOVACĂ PÎNĂ LA HRON

A. Spre Rožňava și Lučenec

33. Ordinul Generalului F.F. Jmacenko din 17 decembrie 1944, adresat Armatei 4 române privind continuarea operațiilor dincolo de granița ungaro - cehoslovacă, pe direcția generală Rožňava	61
34. Ordinul comandantului Armatei 4 române din 17 decembrie 1944, adresat marilor unități în subordine, privind comportarea față de populația cehoslovacă.....	62
35. Extras din ordinul de operații al Armatei 4 române din 18 decembrie 1944, cu privire la misiunile marilor unități pentru continuarea ofensivei pe teritoriul Cehoslovaciei	63
36. Raportul operativ al Armatei 4 române din 18 decembrie 1944, către Marele stat major privind încheierea operațiilor pe teritoriul Ungariei și continuarea lor pe teritoriul Cehoslovaciei	65
37. Ordinul de zi al comandantului Armatei 4 române din 24 aprilie 1945, cu privire la faptele de arme ale căpitanului Dumitru Paulopol, comandant de batalion în Regimentul 15 infanterie, căzut în primele lupte de pe teritoriul Cehoslovaciei	67
38. Comunicatul Marelui stat major asupra operațiilor din 20 decembrie 1944	68
39. Raportul operativ al Armatei 4 române din 25 decembrie 1944, către Marele stat major, cu privire la luptele din valea Turna - Cehoslovacia	69

	<u>Pag.</u>
40. Ordinul comandantului Frontului 2 ucrainean din 27 decembrie 1944, către comandantul Armatei 4 române, de mulțumire asupra modului de comportare a trupelor române în lupte	71
41. Raport operativ al Corpului 4 armată român din 1 ianuarie 1945, către Armata 27 sovietică, despre începutul acțiunii de forțare a râului Ipeľ'	71
42. Raportul operativ al Corpului 4 armată din 1 ianuarie 1945, către Armata 1 română, asupra primelor rezultate ale luptei pe teritoriul Cehoslovaciei	72
43. Extras din Jurnalul de operații al Diviziei „Tudor Vladimirescu – Debrețin”, pentru ziua de 3 ianuarie 1945, privind luptele din zona de frontieră a Cehoslovaciei.....	74
44. Extras din ordinul de operații al Corpului 4 armată român din 11 ianuarie 1945, cu privire la luptele din zona Lučenec....	75
45. Extras din Comunicatul Marelui stat major din 14 ianuarie 1945, privitor la operațiile din zona Lučenec	78
46. Raport operativ al Armatei 1 române din 15 ianuarie 1945, cu privire la acțiunile de luptă duse de Corpul 4 armată în zona Lučenec	79
47. Extras din ordinul de operații al Armatei 4 române din 7 ianuarie 1945, privind misiunile marilor unități din subordine care înaintau pe direcția generală Rožňava.....	80
48. Extras din Comunicatul Marelui stat major din 15 ianuarie 1945, asupra acțiunilor desfășurate de trupele române în zonele Lučenec și Rožňava	82
49. Comunicatul Marelui stat major asupra operațiilor din ziua de 17 ianuarie 1945	83
50. Raportul Armatei 4 române din 23 ianuarie 1945, către Marele stat major, cu privire la eliberarea orașului Rožňava.....	83
51. Raportul Armatei 4 române din 23 ianuarie 1945, adresat Comandantului grupului de armate, general – locotenent Jmacenko, cu privire la eliberarea orașului Rožňava și a altor localități	85
52. Ordin de zi al Armatei 4 române din 12 februarie 1945, prin care se citează Corpul 2 armată pentru acțiunile sale energice în luptele pentru eliberarea orașului Rožňava.....	86
53. Ordinul de zi al Armatei 4 române din 18 februarie 1945, prin care se citează Corpul 6 armată și diviziile sale, cu ocazia eliberării orașului Rožňava și a altor localități	87
54. Ordin de zi al ministrului de război din 3 februarie 1945, prin care se citează Armata 4 română cu prilejul eliberării orașului Rožňava și a altor localități.	88
55. Ordin de zi al Armatei 4 române din 4 februarie 1945, în care se citează Divizia 3 infanterie cu prilejul eliberării orașului Plešivec	90

B. *Peste Munții Metalici Slovaci spre Hron*

56. Ordinul de operații din 23 ianuarie 1945, al Grupului de armate general Jmacenko, către Armata 4 română privind continuarea ofensivei spre Dobșină și Jelšava	92
57. Ordinul de operații al Armatei 4 române din 23 ianuarie 1945, pentru continuarea ofensivei spre Dobșină și Jelšava	93
58. Comunicatul Marelui stat major asupra operațiilor din ziua de 25 ianuarie 1945	95
59. Raportul Armatei 4 române din 27 ianuarie 1945 către Marele stat major privind eliberarea orașului Dobșină	95
60. Comunicatul Marelui stat major asupra operațiilor din 27 ianuarie 1945	96
61. Ordinul de zi al Armatei 4 române din 12 februarie 1945, prin care citează Corpul 2 armată cu prilejul eliberării orașului Dobșină	96
62. Raportul operativ al Armatei 4 române din 29 ianuarie 1945, către Marele stat major, referitor la eliberarea orașului Tisovec și a altor localități	98
63. Ordin de zi al comandantului Armatei 4 române din 18 februarie 1945, prin care citează Regimentul 27 infanterie cu prilejul eliberării orașului Tisovec	99
64. Scrisoare de mulțumire a generalului-locotenent Jmacenko, adresată comandantului Armatei 4 române și șefului de stat major, cu prilejul eliberării orașului Tisovec	100
65. Comunicatul Marelui stat major privind operațiile din ziua de 31 ianuarie 1945	101
66. Raportul operativ al Armatei 4 române din 31 ianuarie 1945, către Marele stat major, privind eliberarea orașului Breznóbánya [Brezno N.H.] și a altor 40 de localități din Cehoslovacia	102
67. Ordinul de zi al Armatei 4 române din 28 februarie 1945, prin care se citează Regimentul 1 vânători cu prilejul eliberării orașului Breznóbánya (Brezno N.H.)	103

C. *În masivul Javorina*

68. Ordinul Armatei 7 de gardă sovietice din 15 ianuarie 1945, privind scoaterea Corpului 7 armată român din zona Budapesta, pentru a trece sub ordinele Armatei 1 române, în vederea participării la operațiile din Cehoslovacia	104
69. Ordinul de operații al Armatei 1 române din 16 ianuarie 1945, privind luarea sub comandă a Corpului 7 armată	105
70. Ordinul comandantului Grupului de armate general-colonel C.G. Trofimenko din 19 ianuarie 1945, către Armata 1 română, privitor la dezvoltarea ofensivei în masivul Javorina.....	107

	<u>Pag.</u>
71. Ordinul Armatei 1 române din 21 ianuarie 1945 referitor la intrarea în dispozitiv de luptă în sectorul Imrovka – L'uboreč	110
72. Ordinul Comandantului Grupului de armate general-colonel Trofimenko, din 22 ianuarie 1945, către Armata 1 română, privind trecerea la ofensivă pe direcția Závada – Lentvora – Abelová	112
73. Ordinul de operații al Armatei 1 române din 23 ianuarie 1945, privind trecerea la ofensivă pe direcția Závada – Lentvora – Abelová	113
74. Ordinul comandamentului Armatei 27 sovietice din 25 ianuarie 1945, privind trecerea Armatei 1 române sub ordinele comandamentului Armatei 53 sovietice	116
75. Ordinul de operații al Armatei 1 române din 29 ianuarie 1945, privind trecerea la urmărirea inamicului și atingerea Hronului	117
76. Raportul Armatei 1 române către Marele stat major din 30 ianuarie 1945, privind reluarea ofensivei pe direcția Zvolen....	117
77. Raportul Armatei 1 române către Marele stat major din 30 ianuarie 1945, privind continuarea ofensivei în direcția Babiná-Teplá	118
78. Raportul Armatei 1 române către Marele stat major, privitor la cucerirea virfului Javorie (1044) și la aliniamentul atins în seara de 17 februarie 1945	119
79. Tabel privitor la dislocarea unităților române de aviație la data de 18 februarie 1945	120
80. Telegrama din 20 februarie 1945, prin care generalul Managarov aduce mulțumiri comandantului Armatei 1 române pentru modul cum a organizat serviciul informativ	122
81. Raportul Armatei 1 române către Marele stat major din 26 februarie 1945, cu privire la eliberarea a numeroase localități din masivul Javorina	123
82. Ordinul de zi din 27 februarie 1945, prin care comandantul Armatei 1 române citează ofițerii, subofițerii și trupa pentru succesele obținute în luptele din masivul Javorina	124
83. Ordinul de zi din 16 aprilie 1945, prin care ministrul de război citează pe maiorul Popescu Eugen, căzut în luptele din munții Javorina	125
84. Ordinul de zi din 15 mai 1945, prin care comandantul Armatei 4 române citează pe sergentul-major Istrate Ion pentru fapte de arme deosebite	126
85. Extras din Jurnalul de operații al Diviziei „Tudor Vladimirescu – Debrețin”, privind luptele desfășurate la 3 martie 1945 în zona Dekýš – Vysoká	127
86. Raportul operativ al Armatei 1 române către Marele stat major din 4 martie 1945 cu privire la eliberarea orașului Pliešovce și a altor localități	128

	<u>Pag.</u>
87. Raportul operativ al Armatei 1 române din 17 martie 1945, către Marele stat major, referitor la atingerea riului Hron.....	129
88. Extras din Jurnalul de operații al Diviziei „Tudor Vladimirescu-Debrețin” privind luptele din ziua de 19 martie 1945 și ieșirea pe Hron	130
89. Extras din Raportul operativ al Armatei 1 române din 19 martie 1945, către Marele stat major, cu privire la intrarea în dispozitiv pe riul Hron.....	131

D. În zona Zvolen — Banská Bystrica

90. Extras din Ordinul de operații al Armatei 4 române din 8 februarie 1945, privind trecerea la ofensivă în lungul Hronului superior	133
91. Raportul Armatei 4 române din 11 februarie 1945 către Marele stat major cu propuneri pentru citare în comunicatul oficial a unor unități și militari care s-au distins în luptele pentru eliberarea satului Krivaň și în cele de pe pantele de sud ale munților Tatra Mică	134
92. Extras din raportul Armatei 4 române din 12 februarie 1945, către Grupul de armate general Jmacenko, privind condițiile grele în care se desfășurau luptele în Munții Metalici Slovaci..	136
93. Comunicatul Marelui stat major asupra operațiilor din ziua de 13 februarie 1945	137
94. Comunicatul Marelui stat major asupra operațiilor din ziua de 15 februarie 1945.....	138
95. Extras din Ordinul de operații al Armatei 4 române din 21 februarie 1945, privind schimbarea efortului ofensiv la aripa stîngă, în luptele din Munții Metalici Slovaci.....	139
96. Comunicatul Marelui stat major asupra operațiilor din 21 februarie 1945	141
97. Raportul Diviziei 21 infanterie din 25 februarie 1945 către Armata 4 română, privind aprecierile generalului Jmacenko la adresa diviziei, cu ocazia cuceririi cetății cu castelul Viglaš și a localității Zvol. Slatina.....	141
98. Comunicatul Marelui stat major asupra operațiilor din ziua de 15 martie 1945	142
99. Ordinul de zi al ministrului de război din 22 aprilie 1945, prin care se citează faptele de arme ale unor militari români cu ocazia eliberării satului Sliac	143
100. Ordinul de zi al ministrului de război din 2 mai 1945 prin care se citează sublocotenentul Hanzu I. Gheorghe din Divizia 9 infanterie, pentru spirit de jertfă dovedit în lupte	145

	<u>Pag.</u>
101. Ordin de zi al comandantului Armatei 4 române din 15 iulie 1945, prin care se citează caporalul Călugăru M. Petre pentru faptul că a salvat viața generalului sovietic Kudriakov, rănit la Banská Bystrica	146
102. Raportul Armatei 4 române din 27 martie 1945, adresat Marelui stat major, referitor la eliberarea zonei industriale dintre Brezno și Banská Bystrica.....	147
103. Raportul Armatei 4 române din 27 martie 1945, către Marele stat major și ministerul de război, referitor la condițiile în care a fost rănit generalul N. Dăscălescu.....	148
104. Scrisoare de mulțumire adresată de generalul de corp de armată Nicolae Dăscălescu generalului Serștiuk.....	149
105. Scrisoare de mulțumire adresată de generalul de corp de armată Nicolae Dăscălescu generalului-locotenent Jmacenko	150
106. Raportul Armatei 4 române din 28 martie 1945, către Marele stat major, cu date suplimentare privitoare la luptele duse pentru eliberarea orașului Banská Bystrica.....	151
107. Ordin de zi al ministrului de război din 28 martie 1945, prin care citează pe fruntașul Ciobanu Vladimir pentru fapte de arme deosebite	152
108. Extras din Ordinul de zi nr. 310 al Comandamentului suprem sovietic, din 26 martie 1945, prin care este citat generalul de corp de armată Nicolae Dăscălescu, comandantul Armatei 4 române, cu prilejul eliberării orașului Banská Bystrica.....	153
109. Ordinul de zi al ministrului de război din 3 aprilie 1945, prin care citează Armata 4 română pentru victoria de la Banská Bystrica	154

III

DE LA HRON SPRE PRAGA

A. De la Hron la Kroměříž și Kojetin

110. Ordinul de operații al Armatei 1 române din 23 martie 1945, cu privire la pregătirea atacului pentru cucerirea primelor capete de pod peste riul Hron.....	159
111. Ordinul de operații al Armatei 1 române către Corpul 7 armată din 26 martie 1945, privind forțarea riului Hron.....	161
112. Extras din Jurnalul de operații al Regimentului 2 care de luptă pe ziua de 26 martie 1945, privind participarea unității la atacul pentru ruperea apărării inamicului de pe Hron.....	162
113. Extras din Jurnalul de operații al Regimentului 2 care de luptă pe ziua de 27 martie 1945, privind felicitările aduse comandantului de către generalul Șumilov și mareșalul Malinovski.....	165

	<u>Pag.</u>
114. Ordinul de operații al Armatei 1 române către Corpurile 4 și 7 armată, din 28 martie 1945, privind regruparea forțelor la aripa stângă a dispozitivului, în scopul străpungerii apărării inamicului de pe riul Hron.....	166
115. Raportul Armatei 1 române, din 29 martie 1945, către Marele stat major, cu privire la forțarea riului Hron și la cucerirea primelor capete de pod.....	169
116. Comunicatul Marelui stat major asupra operațiilor din ziua de 29 martie 1945.....	170
117. Extras din Ordinul de operații al Armatei 1 române din 30 martie 1945, referitor la dezvoltarea ofensivei și ajungerea pe Nitra	171
118. Raportul Armatei 1 române din 31 martie 1945 către Marele stat major, referitor la ruperea apărării inamicului de pe Hron și la continuarea înaintării spre riul Nitra	172
119. Extras din Ordinul de zi nr. 323 al Comandamentului suprem sovietic din 31 martie 1945, cu prilejul eliberării orașelor Nitra și Galanta, în care se citează o serie de mari unități, între care și Regimentul 2 care de luptă român, comandat de colonelul Stan Zătreanu	173
120. Extras din Jurnalul de operații al Regimentului 2 care de luptă român pe ziua de 1 aprilie 1945.....	174
121. Extras din Ordinul de operații al Armatei 1 române din 31 martie 1945, privind dezvoltarea ofensivei pentru atingerea rîurilor Nitra și Váh	175
122. Raportul operativ al Armatei 1 române din 3 aprilie 1945 către Marele stat major, privind operațiile duse între rîurile Hron și Nitra.....	177
123. Comunicatul Marelui stat major asupra operațiilor din 2 aprilie 1945	178
124. Comunicatul Marelui stat major asupra operațiilor din 3 aprilie 1945	179
125. Extras din Jurnalul de operații al Regimentului 2 care de luptă privind acțiunile desfășurate pe data de 3 aprilie 1945 în zona Bratislava	179
126. Extras din Ordinul de zi nr. 330 al Comandantului suprem sovietic din 4 aprilie 1945, adresat comandantului Frontului 2 ucrainean cu ocazia eliberării orașului Bratislava, prin care, alături de trupele sovietice, sînt citați și tanchiștii regimentului comandat de colonelul Stan Zătreanu.....	181
127. Raportul operativ al Armatei 1 române din 4 aprilie 1945 către Marele stat major, privind luptele dintre Nitra și Váh....	182
128. Extras din Ordinul de zi nr. 331, din 5 aprilie 1945, al Comandantului suprem sovietic, adresat comandantului Frontului 2 ucrainean cu prilejul eliberării orașelor Prievidza și Bá-	

	<u>Pag</u>
novce, prin care, alături de trupele sovietice, sînt citate și trupele Armatei 1 române și ale Corpului aerian român.....	183
129. Telegrama mareșalului Stalin, președintele Consiliului Comisariilor Poporului al U.R.S.S., din 5 aprilie 1945, adresată dr. Petru Groza, președintele Consiliului de Miniștri al României, prin care îl felicită pentru succesele obținute de armatele române pe frontul antihitlerist.....	184
130. Ordinul de zi al ministrului de război din 11 aprilie 1945, prin care citează Armata 1 română pentru succesele obținute în operațiile de forțare a riurilor Hron, Nitra și Váh.....	185
131. Extras din Jurnalul de operații al Regimentului 2 care de luptă, privind acțiunile desfășurate la data de 12 aprilie 1945 în zona localității Hohenrupperdsdorf, de pe teritoriul Austriei....	186
132. Extras din Ordinul de zi nr. 338 al comandantului suprem sovietic, din 17 aprilie 1945, adresat comandantului Frontului 2 ucrainean cu prilejul eliberării orașului Zistersdorf de pe teritoriul Austriei, prin care, alături de trupele sovietice, sînt citați și tanchiștii Regimentului 2 care de luptă, comandat de colonelul Stan Zătreanu.....	190
133. Extras din darea de seamă a Corpului aerian român referitor la aprecierile elogioase adresate aviatorilor români de către comandantul Armatei 40 sovietice cu prilejul luptelor de eliberare a orașului Uherský Brod (26 aprilie 1945).....	191
134. Ordinul de zi al comandantului Armatei 1 române din 26 mai 1945, în care este citat fruntașul Tudor A. Vasile pentru fapte de arme deosebite	192
135. Extras din Jurnalul de operații al Regimentului 2 care de luptă referitor la acțiunile desfășurate în ziua de 30 aprilie 1945 pentru cucerirea localității Pasohlávky.....	193
136. Ordin de zi al ministrului de război din 2 mai 1945, cu privire la faptele de arme ale Regimentului 2 care de luptă.....	195
137. Ordin de zi al comandantului Corpului 7 armată român din 27 aprilie 1945, prin care citează Divizia 2 infanterie pentru eliberarea orașului Maravski Pisek.....	196
138. Comunicatul Marelui stat major asupra operațiilor din ziua de 27 aprilie 1945.....	197
139. Extras din Ordinul de operații al Armatei 1 române din 3 mai 1945, către Corpul 4 armată, privind continuarea atacului pentru eliberarea orașelor Kroměříž și Kojetin.....	197
140. Extras din Ordinul de operații al Armatei 1 române din 4 mai 1945, privind intrarea în dispozitiv la nord-est de Brno.....	199
141. Extras din Jurnalul de operații al Regimentului 2 care de luptă pe ziua de 7 mai 1945, în care se consemnează ultimele acțiuni ale tanchiștilor români pe frontul antihitlerist	201

B. *Peste crestele munților Fatra Mare, Fatra Mică și Carpații Albi*

142. Extras din Ordinul de operații al Armatei 4 române din 25 martie 1945, cu privire la dezvoltarea ofensivei în munții Fatra Mare	203
143. Raportul Regimentului 27 infanterie român din 30 martie 1945, referitor la luptele pentru eliberarea satului Sv. Jakub.....	205
144. Scrisoare adresată de colonelul Korniciov colonelului Constantinescu Liviu, comandantul Regimentului 27 infanterie, cu ocazia eliberării localității Sv. Jakub.....	207
145. Scrisoarea adresată de căpitanul Cerednikov, reprezentantul artileriei Armatei 4 sovietice, comandantului Regimentului 30 artilerie român	208
146. Ordin de zi al ministrului de război din 2 mai 1945, în care este citat maiorul Avram Zenovie, căzut eroic în fruntea detașamentului „Ulmanka” în luptele din munții Fatra Mare....	209
147. Extras din Ordinul de operații al Armatei 4 române din 30 martie 1945, privind străpungerea apărării inamice din munții Fatra Mare	211
148. Raportul Armatei 4 române din 5 aprilie 1945, către Marele stat major, cu privire la eliberarea orașului Kremnica și a altor localități	213
149. Extras din Ordinul de zi nr. 329 al Comandantului suprem sovietic din 3 aprilie 1945, dat cu prilejul eliberării orașului Kremnica, prin care, alături de trupele sovietice, sînt citate și trupele române comandate de generalii N. Dăscălescu, Emanoil Ionescu și colonelul Traian Burduloiu	214
150. Extras din Jurnalul de operații al Diviziei 11 infanterie referitor la stabilirea legăturii marii unități române cu Corpul cehoslovac, în zona Ružomberok	216
151. Extras din Ordinul de operații al Armatei 4 române din 10 aprilie 1945, cu privire la dezvoltarea ofensivei pentru cucerirea orașului Sv. Martin	216
152. Comunicatul Marelui stat major asupra operațiilor din 11 aprilie 1945	218
153. Scrisoare de mulțumire adresată comandantului genului Armatei 4 române de către comandantul genului Armatei 40 sovietice cu prilejul terminării construcției podului metalic peste riul Váh la Krivosud	218
154. Raportul Armatei 4 române din 11 aprilie 1945, cu privire la eliberarea a 47 de localități și la stabilirea legăturii operative cu Corpul cehoslovac în zona Sv. Martin.....	219
155. Ordin de zi al Armatei 4 române din 1 mai 1945, prin care citează Divizia 18 infanterie cu prilejul eliberării orașului Sv. Martin	220

	<u>Pag.</u>
156. Extras din nota referitoare la aprecierile comandantului Frontului 2 ucrainean asupra activității de luptă a comandamentelor și trupelor române, aprecieri făcute la 12 aprilie 1945, cu prilejul vizitei pe front a generalului Constantin Vasiliu Rășcanu, ministrul de război	221
157. Telegrama adresată de pe front de către generalul Constantin Vasiliu Rășcanu, ministrul de război, și profesorul Vlădescu – Răcoasa, ministrul naționalităților, președintelui Consiliului de Miniștri dr. Petru Groza	223
158. Raportul Armatei 4 române din 29 aprilie 1945, privind eliberarea centrelor industriale Trenčin Teplá și Dubnica	223
159. Extras din Ordinul de operații al Armatei 4 române din 30 aprilie 1945, cu privire la forțarea Văhului și continuarea ofensivei pe malul de vest al riului	225
160. Comunicatul Marelui stat major din 1 mai 1945, cu privire la eliberarea orașului Staré Město și a altor localități	226
161. Comunicatul Marelui stat major din 3 mai 1945, cu privire la eliberarea de către trupele române a peste 60 de localități ..	227
162. Comunicatul Marelui stat major din 4 mai 1945, cu privire la eliberarea de către trupele române a 25 de localități din Moravia de sud și atingerea orașului Kojetin	228
163. Extras din Ordinul de operații al Armatei 4 române din 3 mai 1945, referitor la dezvoltarea ofensivei în lungul văii riului Morava	229

C. Ultimele zile ale războiului

164. Ordinul Armatei 1 române din 7 mai 1945, cu privire la dezvoltarea ofensivei pe direcția generală Praga	231
165. Extras din Ordinul de operații din 7 mai 1945 al Armatei 4 române, referitor la continuarea atacului din ziua de 8 mai 1945	232
166. Extras din Ordinul de operații din 7 mai 1945 al Corpului 2 armată, referitor la atacul din 8 mai 1945	233
167. Ordinul de operații al Armatei 4 române din 8 mai 1945, cu privire la măsurile ce trebuiau luate în cazul capitulării trupelor germane din sectorul armatei	235
168. Ordinul transmis de Armata 1 română către Corpul 7 armată, referitor la urmărirea inamicului pe direcția Kuřim – Křižanov	238
169. Ordinul de operații al Armatei 4 române dat în ziua de 9 mai 1945, referitor la urmărirea neîntreruptă a inamicului până la completa lui capitulare	239

	<u>Pag.</u>
170. Ordinul de operații al Armatei 1 române privind zona de concentrare a marilor unități în seara de 10 mai 1945, după încheierea acțiunilor de luptă.....	241
171. Ordinul de operații al Armatei 4 române privind zonele de staționare ale marilor unități după încheierea acțiunilor de luptă	242
172. Notă cu aprecierile făcute de comandantul Brigăzii 27 de gardă sovietice asupra acțiunilor desfășurate de Regimentul 2 care de luptă român.	244
173. Adeverința eliberată de statul major al Brigăzii 27 tancuri sovietice privind pierderile provocate inamicului de către Regimentul 2 care de luptă român.....	246
174. Notă cuprinzând unitățile Corpului aerian român care au participat la luptele pentru eliberarea Cehoslovaciei.....	247
175. Tabel cu dislocarea unităților de aviație din Corpul aerian român la terminarea operațiilor pe teritoriul Cehoslovaciei....	248
176. Extras din Jurnalul de operații al grupării operative a Brigăzii de căi ferate, privind acțiunile unităților de căi ferate române pe teritoriile Cehoslovaciei și Austriei.....	249
177. Telegramă de felicitare adresată de generalul Managarov comandantului Armatei 1 române cu prilejul victoriei definitive asupra Germaniei hitleriste	255
178. Raportul Armatei 4 române din 18 mai 1945, către Marele stat major, referitor la vizita generalului Jmacenko la unele comandamente de mari unități și la unități din cadrul armatei	256
179. Notă cuprinzând aprecierile elogioase făcute de generalul Managarov la adresa Armatei 1 române, cu ocazia convocării, la postul de comandă al Grupului 53 armate sovietic, a comandanților de mari unități ai Armatei 1 române.....	258

IV

SINTEZE PRIVIND EFORTUL MILITAR

180. Extras din darea de seamă asupra operațiilor executate de Regimentul 2 care de luptă în perioada 26 februarie - 8 mai 1945	263
181. Extras din darea de seamă a Corpului aerian român cu privire la contribuția acestuia la luptele de pe teritoriul Cehoslovaciei	267
182. Extras din darea de seamă a Armatei 1 române cu privire la luptele desfășurate pe teritoriul Cehoslovaciei.....	271
183. Extras din sinteza întocmită de Armata 4 română cu privire la luptele desfășurate pe teritoriul Cehoslovaciei.....	287
184. Extras din sinteza întocmită de Marele stat major privind contribuția militară a României la războiul antihitlerist (partea referitoare la luptele din Cehoslovacia).....	297

V

RELAȚII PRIETENEȘTI

185. Extras din Jurnalul de operații al Regimentului 27 dorobanți, pe ziua de 30 ianuarie 1945. Se referă la manifestările de simpatie ale populației din localitățile pe unde a trecut.....	313
186. Cuvîntarea ținută în ziua de 1 februarie 1945 de o învățătoare din comuna Polomka în fața ostașilor români din Divizia 9 infanterie, cu ocazia eliberării acestei localități.....	314
187. Declarația autorităților locale ale comunei Petrov, din 18 aprilie 1945, cu privire la comportarea ireproșabilă a militariilor români	315
188. Scrisoarea președintelui Comitetului Național din Vracov, din 28 aprilie 1945, adresată comandantului Diviziei 9 cavalerie	316
189. Extras din Jurnalul de operații al Corpului 7 armată român. Se referă la sărbătorirea zilei de 1 Mai 1945 în orașul Bzenec..	317
190. Extras din Jurnalul de operații al Diviziei 8 cavalerie. Se referă la modul cum au fost primite trupele române la 2 mai 1945 de către locuitorii orașului Luháčovice.....	318
191. Extras din Jurnalul de operații al Diviziei 8 cavalerie. Se referă la modul cum au fost primiți la 9 mai 1945 militarii români în localitatea Blansko.....	319
192. Extras din Jurnalul de operații al Regimentului 1 roșiori. Se referă la modul cum au fost primiți ostașii români la 9 mai 1945 în orașul Prostějov.....	320
193. Scrisoarea de mulțumire a Consiliului popular Brno Kralovo Pole adresată comandantului Corpului 4 armată, care a oferit hrană la 250 de persoane.....	320
194. Notă referitoare la sprijinul acordat populației din unele localități ale Slovaciei de către unitățile Diviziei 21 infanterie.....	321
195. Raportul Regimentului 92 infanterie din 17 mai 1945, referitor la sprijinul acordat populației din unele localități din Cehoslovacia	322
196. Notă referitoare la sprijinul acordat de ambulanța Diviziei 18 infanterie populației civile din diferite localități din Cehoslovacia	323
197. Extras din raportul ambulanței 81 sanitare din 18 mai 1943, adresat Diviziei 6 infanterie. Se referă la sprijinul acordat populației cehoslovace	324
198. Scrisoarea de mulțumire a Consiliului național comunal din Stokach adresată comandamentului Armatei 1 române pentru ajutorul acordat populației sărace și sinistrate din localitate..	326

	Pag.
199. Scrisoarea maiorului Ionescu Lucian adresată directorului Spitalului civil din Nitra	327
200. Scrisoarea Comitetului cetățenesc al orașului Nitra adresată maiorului Ionescu Lucian, la 28 iulie 1945.....	328

VI

A M I N T I R I

Acțiunile de luptă ale Armatei 4 române la frontiera ungaro-cehoslovacă, de colonel în rezervă <i>Andrei Miclescu</i>	333
Participarea Armatei 4 române la operația Rožňava, de general-maior în rezervă <i>Aurel Leonin</i>	343
Operațiile Armatei 1 române în masivul Javorina, de colonel în rezervă <i>Mihail Foçșeneanu</i>	352
Cu Divizia „Tudor Vladimirescu-Debrețin” în lupte pe pământul Cehoslovaciei, de general-colonel <i>Mihai Burcă</i>	357
Opt divizii române în ofensivă spre Banská Bystrica, de general-maior în rezervă <i>Marcel Mihăilescu</i>	369
În zona Zvolen, de colonel în rezervă <i>Costachi Mîndru</i>	383
Operațiile Armatei 1 române între Hron și Morava, de general-maior în rezervă <i>Ion Stănică</i>	397
Luptele desfășurate de Armata 4 română în munții Fatra Mare, Fatra Mică și Carpații Albi, de general-locotenent în rezervă <i>Ion Spirea</i>	407
Acțiunile Regimentului 2 care de luptă român pe teritoriile Cehoslovaciei și Austriei, de maior în rezervă <i>Gheorghe Răușă</i>	420
Corpul aerian român în sprijinul trupelor terestre sovietice și române în luptele din Cehoslovacia, de colonel aviator în rezervă <i>Constantin Perju</i>	431

VII

OMAGIUL ADUS DE POPULAȚIA CEHOSLOVACĂ OSTAȘILOR ROMÂNI

Cuvîntări rostite la 2 iunie 1945 cu ocazia solemnității dezvelirii monumentului de la Oremov Laz, ridicat în cinstea ostașilor români căzuți pe pământul Cehoslovaciei (Extras din Darea de seamă a Corpului 4 armată română).	445
Cuvîntări rostite la 21 iunie 1945 cu prilejul solemnității dezvelirii monumentului ostașilor români căzuți pentru eliberarea orașului Kroměříž (Extras din Darea de seamă a Corpului 4 armată român)	446

	<u>Pag.</u>
Cuvîntarea ținută la 6 iulie 1945 de primarul orașului Lučenec, Juraj Mojzes, cu prilejul solemnității dezvelirii monumentului ostașilor români căzuți pentru eliberarea acestui oraș. (Extras din Darea de seamă a Corpului 4 armată român)	448
Extrase din discursul rostit în ziua de 26 iulie 1958 de șeful Marelui stat major cehoslovac, O. Rytir, cu ocazia dezvelirii monumentului ridicat la Zvolen în amintirea eroilor români	450
<i>Tabel cu indicativele marilor unități române</i>	453

